
Drogové trestné činy

Dátová analýza | apríl 2023

Laura Podoláková, Barbora Lenka Pučková

ANALYTICKÉ CENTRUM
MINISTERSTVA SPRAVODLIVOSTI SR

OBSAH

1. Drogové trestné činy.....	2
1.1. Novela Trestného zákona v kontexte drogových trestných činov.....	2
1.2. Drogová trestná činnosť v SR (2018 - 2021).....	4
1.3. Najčastejšie vyskytujúce sa druhy drog.....	6
1.4. Páchatelia drogových trestných činov	7
1.4.1. <i>Páchatelia na základe pohlavia, sociálnej skupiny a vzdelania.....</i>	<i>7</i>
1.4.2. <i>Páchatelia na základe štátnej príslušnosti .....</i>	<i>7</i>
1.4.3. <i>Vek páchatel'ov .....</i>	<i>8</i>
1.5. Trestanie páchatel'ov drogových trestných činov	10
1.6. Recidíva	13
1.7. Ochranné opatrenia	13
Zoznam tabuliek	15
Zoznam grafov.....	15

1. DROGOVÉ TRESTNÉ ČINY

1.1. NOVELA TRESTNÉHO ZÁKONA V KONTEXTE DROGOVÝCH TRESTNÝCH ČINOV

Novela Trestného zákona (ďalej len „novela Tr. zák.“) si dáva za cieľ zavedenie zrozumiteľného a transparentného právneho rámca pre spravodlivejšie postihovanie drogovej trestnej činnosti. Podľa platnej právnej úpravy sú v jednotlivých paragrafoch zahrnuté rozličné protiprávne činnosti týkajúce sa rozličných kategórií páchatel'ov. Nová právna úprava zavádza rozdelenie týchto trestných činov do štyroch osobitných skutkových podstát – neoprávnené prechovávanie omamnej látky a psychotropnej látky (§ 171), neoprávnené pestovanie rastlín a húb obsahujúcich omamnú látku a psychotropnú látku (§ 172), neoprávnená výroba a obchodovanie s omamnou látkou a psychotropnou látkou (§ 173) a neoprávnené prechovávanie a výroba drogového prekurzora a predmetu určeného na výrobu omamnej látky a psychotropnej látky alebo drogového prekurzora (§ 173a).

Vo všeobecnosti sa pri určitých skutkových podstatách trestné sadzby znižujú. Napríklad v prípade užívateľov omamných a psychotropných látok v nepatrnom množstve za predpokladu, že nedošlo v rámci predchádzajúcich 24 mesiacoch k opakovanému spáchaniu tohto trestného činu, **súd nebude môcť ukladať trest odňatia slobody, ale iba iné tresty nespojené s odňatím slobody**. Na druhej strane v ustanoveniach § 171 až 173 sa zavádza nový kvalifikačný pojem – mimoriadne veľké množstvo omamných alebo psychotropných látok. V takýchto prípadoch bude napr. možné páchatel'ovi uložiť trest odňatia slobody na pätnásť až dvadsať rokov.

Novela Trestného zákona ustanovuje nový mechanizmus určovania množstva omamných látok a psychotropných látok a zavádza nepatrné množstvo (§ 135c novely Tr. zák.) a jeho násobky od malého množstva až po mimoriadne veľké množstvo (§ 135d novely Tr. zák.). Súčasný Trestný zákon (ďalej len „Tr. zák.“) nepozná nepatrné množstvo omamnej látky. Zároveň, Analytické centrum v rámci štatistického zberu dát nedisponuje informáciami o tom, o aké množstvo drogy sa u odsúdeného jednalo. Z toho dôvodu nie je možné porovnávať pôvodnú¹ a navrhovanú právnu úpravu v zmysle toho, koľkých prípadov ročne by sa týkala povinnosť súdu uložiť trest nespojený s odňatím slobody alebo prípady, kedy by pre odsúdeného platila nižšia trestná sadzba. Približnú predstavu je možné získať na základe toho, podľa ktorého odseku, resp. písmena bol páchatel' odsúdený v zmysle výroku rozhodnutia súdu. Je potrebné povedať, že tento typ dát (odsúdenie podľa odseku, resp. písmena konkrétneho paragrafu) zvykne vykazovať väčšiu mieru chybovosti.

V sledovanom období rokov 2018 – 2021 v prípade, že bol páchatel' odsúdený podľa § 171 Tr. zák.² (prechovávanie drog pre vlastnú potrebu), v zhruba 65 % prípadov išlo o prechovávanie

---

¹ Podľa Trestného zákona účinného do 30. 4. 2022.

² Podľa Trestného zákona účinného do 30. 4. 2022. § 171 ods. 1 znie: „Kto neoprávnene prechováva pre vlastnú potrebu omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekurzor, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky. § 171 ods. 2 rovnako s tým rozdielom, že sa jedná o väčšie množstvo.“

v menej ako väčšom množstve (§ 171 ods. 1). V 35 % išlo o prechovávanie drog vo väčšom množstve (§ 171 ods. 2).

V prípade, ak bol páchatel' podľa výroku právoplatného rozhodnutia odsúdený za § 172 Tr. zák., iba približne 7 % prípadov sa týkalo výroby, dovozu, kúpy, predaja alebo prechovávania drog po akúkoľvek dobu vo väčšom rozsahu (§ 172 ods. 2 e)), približne 1,7 % prípadov sa týkalo značného množstva drogy (§ 172 ods. 3 c)) a približne 1% prípadov sa týkalo veľkého rozsahu (§ 172 ods. 4 c)). Možno tak konštatovať, že väčšina prípadov sa týka prechovávania drog alebo obchodovania s malým množstvom drogy. Je teda veľký predpoklad, že znižovanie trestných sadzieb a ukládanie miernejších trestov sa dotkne väčšiny páchatel'ov drogových trestných činov za predpokladu, že nebol spáchaný aj iný, závažnejší trestný čin.

Navrhovaný § 172 Tr. zák. prináša osobitnú skutkovú podstatu trestného činu v súvislosti s pestovaním rastlín a húb obsahujúcich omamné a psychotropné látky. Príloha č. 2 rieši aplikačné problémy pri určovaní rozsahu práve tohto trestného činu, napr. v závislosti aj od vegetačného obdobia, čo v mnohých prípadoch viedlo buď k nedostatočným alebo zjavne neprimeraným postihom.

Trestná sadzba sa znižuje aj pri trestnom čine prechovávania drogového prekurzora alebo predmetu určeného na nedovolenú výrobu omamnej látky podľa § 173a. Podľa platnej právnej úpravy môže byť v základnej skutkovej podstate uložený trest až na 5 rokov. Predkladateľ však zobral do úvahy skutočnosť, že drogový prekurzor alebo predmet na výrobu je len medzistupňom na získanie finálneho produktu, čo je zohľadnené v znížení trestnej sadzby na tri roky. V súvislosti s § 172, 173 a 173a sa tiež novelizuje § 58, podľa ktorého súd v týchto prípadoch uloží trest prepadnutia majetku, a to aj bez splnenia podmienok určených v ods. 1.³

V tejto súvislosti sa zavádza nová definícia prechovávania a obchodovania s omamnou látkou a psychotropnou látkou (nový § 135b) a kvalifikačné pojmy v súčasných § 171 až 173 sa stávajú obsolentné. Nová právna úprava vymedzuje pojem *neoprávnené prechovávanie omamnej a psychotropnej látky*, obsah tohto pojmu, pojem *obchodovanie s týmito látkami, drogovými prekurzormi a predmetmi určenými na ich výrobu*. § 135c a nasl. zavádzajú mechanizmus ustanovovania nepatrného množstva omamných a psychotropných látok, resp. množstiev rastlín a húb pre účely Tr. zák., pričom navrhovaný postup vychádza z tej skutočnosti, že užívatelia omamných alebo psychotropných látok pri ich zadovážovaní nemajú možnosť poznať koncentráciu účinných látok v danom materiáli, ale orientujú sa výhradne na základne hmotnosti alebo počtu kusov takej látky.

Celkovo tak novela reflektuje požiadavky vyplývajúce z Rámcového rozhodnutia Rady 2004/757/SVV z 25. októbra 2004, ktorým sa stanovujú minimálne ustanovenia o znakoch skutkových podstát trestných činov a trestov v oblasti nezákonného obchodu s drogami. Úpravou trestných sadzieb, resp. snahou v niektorých prípadoch upustiť od trestu odňatia

---

³ § 58 ods. 1 Tr. zák.: Trest prepadnutia majetku môže súd uložiť vzhľadom na okolnosti spáchaného trestného činu a pomery páchatel'a, ak páchatel'a odsudzuje na trest odňatia slobody na doživotie alebo ak ho odsudzuje na nepodmienečný trest odňatia slobody za obzvlášť závažný zločin, ktorým páchatel' získal alebo sa snažil získať majetkový prospech (aspoň)* veľkého rozsahu alebo ktorým spôsobil škodu veľkého rozsahu.

* Slovo „aspoň“ vložené novelou.

slobody tak novela tiež podporuje využívanie alternatívnych trestov a zásad restoratívnej justície.

1.2. DROGOVÁ TRESTNÁ ČINNOSŤ V SR (2018 - 2021)

Pri čítaní tejto analýzy je potrebné mať na vedomí, že sledovaným obdobím je obdobie rokov 2018 - 2021, kedy pre drogové trestné činy platila právna úprava Trestného zákona účinného do 30. apríla. 2022. Prijatím novely Trestného zákona s účinnosťou od 1. mája 2022 nastali podstatné zmeny týkajúce sa drogových trestných činov. Aktuálna právna úprava drogových trestných činov obsiahnutá v jednotlivých §§ 171 - 174 Tr. zák. nekorešponduje s predošlou právnou úpravou.⁴

V priebehu rokov 2018 - 2021 bolo celkovo za drogovú trestnú činnosť (trestné činy podľa §§ 171 až 174) obvinených 4 847 osôb, z čoho 4 733 skočilo odsúdením⁵ (97,6 %). **Až 52 % všetkých prípadov pritom tvoril trestný čin podľa § 172 týkajúci sa výroby, dovozu, vývozu, resp. kúpy, predaja (tzv. dilerstvo) a prechovávania omamnej, psychotropnej látky, jedu alebo prekursoru po akúkoľvek dobu (nielen pre vlastnú potrebu) (TAB. 1).**

Druhým najčastejším trestným činom bol trestný čin neoprávneného prechovávania omamnej látky, psychotropnej látky, jedu alebo prekursora pre vlastnú potrebu⁶ podľa § 171 (v zmysle platnej právnej úpravy do 30.4.2022), kedy bolo celkovo odsúdených 2 225 páchatel'ov (47 %). Zvyšné trestné činy predstavujú minimálne zastúpenie, pričom za trestný čin výroby, zadováženia alebo prechovávania predmetu určeného na nedovolenú výrobu omamnej látky podľa § 173 bolo odsúdených za posledné 4 roky iba 12 ľudí, a za trestný čin šírenia toxikománie podľa § 174 bolo odsúdených 84 osôb.

Je dôležité povedať, že osoba odsúdená za niektorý z drogových trestných činov (§§ 171- 174 Tr. zák.) mohla spáchať tento trestný čin v súbehu aj s iným trestným činom/ viacerými

---

⁴ Prijatím zákona č. 105/2022 Z. z., ktorým sa menil a dopĺňal Trestný zákon, sa s účinnosťou od 1. mája 2022 do Trestného zákona zaviedli osobitné skutkové podstaty týkajúce sa iba prechovávania omamnej alebo psychotropnej látky z rastlín rodu konopa (aktuálne § 171 ods. 1 a 2, § 172 ods. 1 a 2). V závislosti od množstva látky je možné páchatel'ovi uložiť trest odňatia slobody na 1 alebo 2 roky. Medializované prípady až extrémne prísneho potrestania recidivistov, ktorí boli prechovávatel'mi omamnej alebo psychotropnej látky z rastlín rodu konopa v množstve prekračujúcom množstvá považované za prechovávanie pre vlastnú potrebu (t. j. nad 10 dávok), viedli predkladateľov k zníženiu hraníc trestnej sadzby v ustanovení § 172 ods. 1 Trestného zákona, a to na 3 až 7 rokov (namiesto 3 až 10 rokov) a v prípade recidívy na 5 až 10 rokov namiesto 10 až 15 rokov (v ods. 2), ale len v prípade prechovávania, a len vo vzťahu k látke z rastlín rodu konopa. Úprava vo vzťahu k iným látkam, jedom a prekursorom a vo vzťahu k dilerstvu zostala zachovaná vrátane výšky trestov v odsekoch 3, 4 a 5. (zdroj: dôvodová správa k zákonu č. 105/2022 Z. z.).

⁵ Pre účely tohto komentára odsúdeným zjednodušene rozumieme osobu, ktorej vec bola **právoplatne** vybavená: odsúdením, podmieneným upustením od potrestania, upustením od súhrnného a ďalšieho trestu podľa § 44 Tr. zák., schválením dohody o uznání viny a prijatí trestu podľa § 334 Tr. por., neuložením trestu podľa § 286 Tr. por. a upustením od potrestania podľa § 40 Tr. zák.

⁶ V zmysle § 135 ods. 1 Tr. zák. prechovávaním omamnej látky, psychotropnej látky, jedu alebo prekursora pre vlastnú potrebu sa rozumie mať neoprávnené v držbe po akúkoľvek dobu omamnú látku, psychotropnú látku, jed alebo prekursor v množstve, ktoré zodpovedá najviac trojnásobku obvykle jednorazovej dávky na použitie, a to pre osobnú spotrebu (ods. 1) a v prípade väčšieho rozsahu v množstve, ktoré zodpovedá najviac desaťnásobku obvykle jednorazovej dávky na použitie (ods. 2).

trebnými činmi, ktoré mohli byť prísnejšie trestné, čo sa mohlo odraziť na výške/ druhu uloženého trestu.

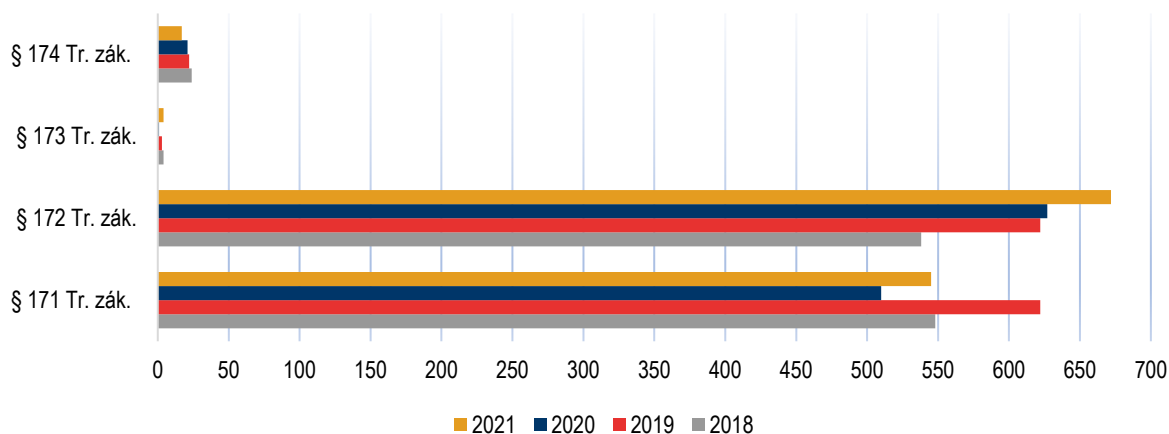
TAB. 1: počet odsúdených za jednotlivé drogové trestné činy od roku 2018 - 2021.

Drogové trestné činy (§§ 171- 174 Tr. zák.)	2018	2019	2020	2021	spolu
§ 171 prechovávanie drog pre vlastnú potrebu	548	622	510	545	2 225
§ 172 dílerstvo a prechovávanie drog	538	622	627	672	2 459
§ 173 výroba, zadováženie predmetu na výrobu drogy	4	3	1	4	12
§ 174 šírenie toxikománie	24	22	21	17	84
Celkový súčet	1107	1248	1150	1228	4733

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

Drogová trestná činnosť od roku 2018 do roku 2021 výrazne neklesala (GRAF 1). Naopak, počet odsúdených za trestný čin podľa § 172 Tr. zák. (zahŕňa aj tzv. dílerstvo), ktorý je považovaný za najzávažnejší drogový trestný čin, aj vzhľadom na vysoké trestné sadzby, každoročne stúpal. V roku 2021, kedy bol počet odsúdených najvyšší za sledované obdobie, stúpol počet odsúdených za tento trestný čin o takmer 25 % oproti roku 2018. Otázkou je, či je boj s drogovou kriminalitou efektívny, ak počet odsúdených neklesá a v prípade niektorých trestných činov stúpa, a to aj napriek vysokým trestným sadzbám, ktoré páchatelom hrozia. Vyšší počet odsúdených môže však znamenať vyššiu mieru odhaľovania tohto druhu kriminality.

GRAF 1: počet odsúdených za jednotlivé drogové trestné činy od roku 2018- 2021.

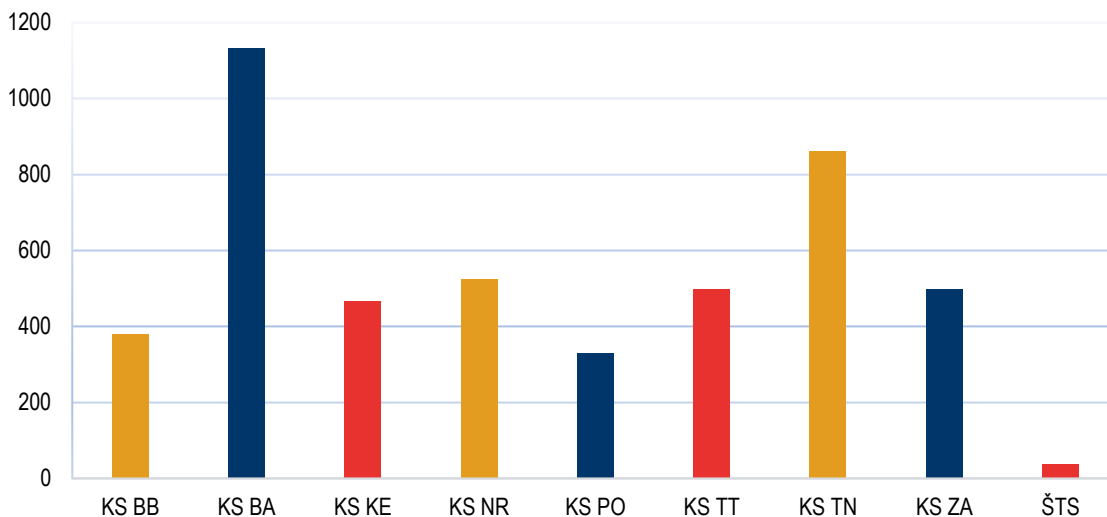
Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

Najviac prípadov drogových trestných činov rozhodovali sudy v Bratislavskom kraji, naopak najmenší počet odsúdených za tieto trestné činy bol v Prešovskom kraji (GRAF 2). Najviac páchatelov za drogové trestné činy odsúdil Okresný súd Bratislava III a najmenej Okresný súd Vranov nad Topľou. Špecializovaný trestný súd rozhodoval o 39 prípadoch v súvislosti s drogovými trestnými činmi, a až 37 z nich sa týkalo tzv. dílerstva a prechovávania drog (§ 172 Tr. zák.). Ostatné dva prípady sa týkali prechovávania drog pre vlastnú potrebu (§ 171 Tr. zák.). V prvom prípade bol páchatel odsúdený aj za obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy

podľa § 144 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov.⁷ V druhom prípade bol páchateľ odsúdený aj za trestné činy extrémizmu.⁸

GRAF 2: počet odsúdených za drogové trestné činy podľa obvodov krajských súdov (2018 - 2021).

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

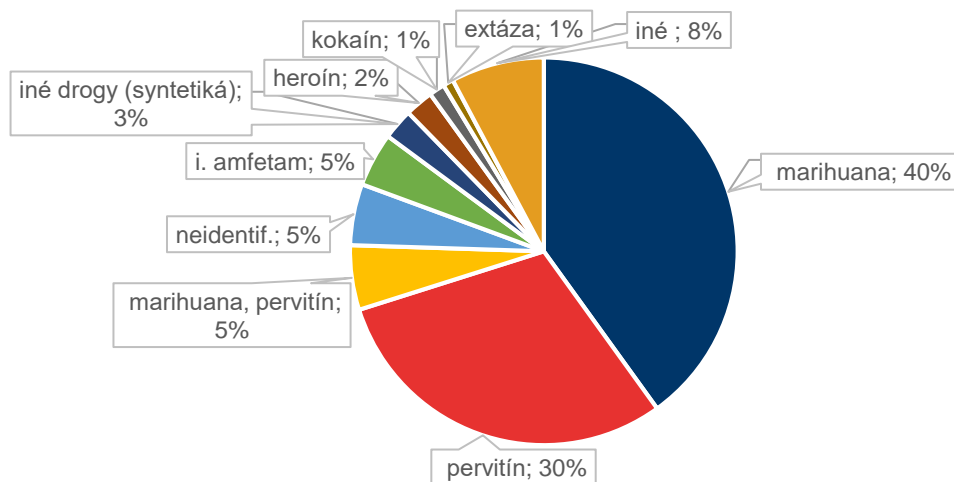
1.3. NAJČASTEJŠIE VYSKYTUJÚCE SA DRUHY DROG

Z celkového počtu odsúdených až 2 332 prípadov súviselo s marihuanou, čo predstavuje takmer 50 %. Z toho až 81 % páchateľov bolo odsúdených za trestný čin súvisiaci iba s marihuanou (1 900), pričom zvyšok tvorí kombinácia s inými druhmi drog, prípadne prekurzormi. 38% prípadov sa týkalo pervitínu, a to taktiež samostatne alebo v kombinácii s inými drogami. V porovnaní s tým majú iné drogy, ako napr. kokaín (1 % prípadov), heroín (2 % prípadov) alebo extáza (1% prípadov) oveľa menšie zastúpenie (GRAF 3).

⁷ Rozsudok Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 4T/13/2017 zo dňa 20.12. 2017.

⁸ Rozsudok Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 2T/15/2019 zo dňa 26. 6. 2019.

GRAF 3: najčastejšie vyskytujúce sa druhy omamných látok a psychotropných látok u odsúdených za drogové trestné činy (§§ 171- 174 Tr. zák.) od 2018 - 2021.⁹

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

1.4. PÁCHATELIA DROGOVÝCH TRESTNÝCH ČINOV

1.4.1. Páchatelia na základe pohlavia, sociálnej skupiny a vzdelania

Takmer 90 % zo všetkých odsúdených tvorili muži. Najpočetnejšiu skupinu, takmer 50 % z celkového počtu odsúdených, tvorili nezamestnaní. Naproti tomu 31 % z odsúdených bolo zamestnaných a 8 % podnikateľov. Skupina žiakov a študentov tvorila 6 % z celkového počtu odsúdených. Najvyššie dosiahnuté vzdelanie u 70 % odsúdených bolo stredoškolské s maturitou/ bez maturity. Len 2 % z celkového počtu odsúdených dosiahlo vysokoškolské vzdelanie.

1.4.2. Páchatelia na základe štátnej príslušnosti

97 % odsúdených páchatel'ov za sledované obdobie 2018 - 2021 bolo slovenskej štátnej príslušnosti, iba 3 % z odsúdených tvorili cudzinci. V prípade, že išlo o osobu inej štátnej príslušnosti ako slovenskej, najčastejšie išlo o príslušníkov Českej republiky (takmer 50 % odsúdených cudzincov). Druhou najpočetnejšou skupinou odsúdených boli štátni príslušníci Maďarska (10 %). Nasledovalo Srbsko, Poľsko a Ukrajina (všetky krajiny tvorili približne 6% z odsúdených cudzincov). Pre účely porovnania, v roku 2022¹⁰ po vypuknutí vojnového konfliktu na Ukrajine a prílivu utečencov tvorili ukrajinskí štátni príslušníci 1,3 % z celkového

⁹ V grafe sú zobrazené najčastejšie sa vyskytujúce druhy drog samostatne alebo v kombinácii s iným druhom drogy, ktoré boli predmetom rozhodovania súdov. Množstvo prípadov, ktoré súviseli napr. s marihuanou je vyššie, než je zobrazené v grafe, keďže sa v malom množstve prípadov objavila s iným druhom drogy napr. s kokaínom, heroínom, extázou a podobne.

¹⁰ Analýza je spracovaná za štatisticky uzatvorené roky 2018 až 2021. Výnimočne sme pre účely porovnania v tomto prípade zahrnuli aj rok 2022. V čase vypracovania analýzy ešte nie je rok 2022 štatisticky uzatvorený a dáta sa z toho dôvodu ešte môžu po jeho uzatvorení (marec) zmeniť.

počtu odsúdených za drogové trestné činy na území SR. Pred rokom 2022 za 4 roky (2018 - 2021) išlo priemerne o 0,2 % zo všetkých odsúdených za drogové trestné činy.

1.4.3. Vek páchatel'ov

Priemerný vek odsúdených za drogové trestné činy v čase spáchania skutku¹¹ bol 30 rokov. V prípade, že bol páchatel' odsúdený len za trestný čin v súvislosti s marihuanou, priemerný vek páchatel'a bol 26 rokov. Ak išlo o páchatel'ov, ktorých drogové trestné činy súviseli aj s inými druhmi drog napr. s pervitínom, kokaínom a pod., priemerný vek páchatel'a bol 32 rokov. Z uvedeného vyplýva, že páchatelia odsúdení v súvislosti s marihuanou sú v nižšom veku v porovnaní s odsúdenými za iné druhy drog.

Najpočetnejšou vekovou kategóriou odsúdených za drogové trestné činy bola skupina od 26 - 30 rokov, ktorá tvorila 41 % podiel na celkovom počte odsúdených (TAB. 2, GRAF 4). Nasledovala veková kategória od 18- 25 rokov, ktorá predstavovala 30% z celkového počtu odsúdených (vid' TAB, graf).

TAB. 2: počet odsúdených za jednotlivé drogové trestné činy v závislosti od vekovej kategórie (2018 - 2021).

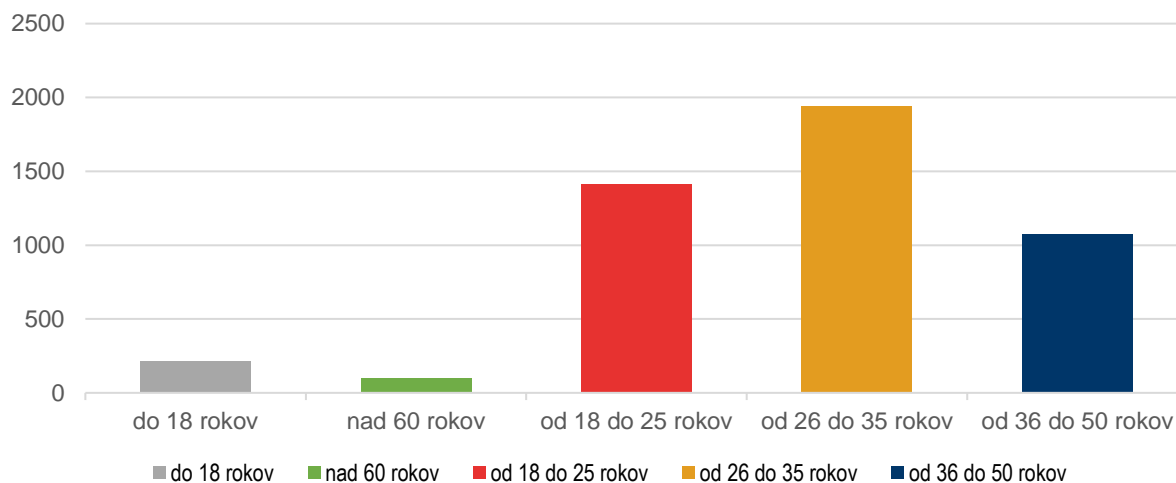
vekové kategórie	§ 171 Tr. zák.	§ 172 Tr. zák.	§ 173 Tr. zák.	§ 174 Tr. zák	počet odsúdených	podiel na kategórii
do 18 rokov	107	103	0	9	216	5%
od 18 do 25 rokov	736	661	2	32	1414	30%
od 26 do 35 rokov	923	997	5	25	1937	41%
od 36 do 50 rokov	431	636	5	17	1076	23%
nad 60 rokov	28	65	0	2	95	2%
Celkový súčet	2225	2459	12	84	4733	100%

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

¹¹ Vek páchatel'a je vypočítaný z rozdielu medzi rokom narodenia odsúdeného a dátumom času spáchania skutku. V niektorých prípadoch, ak nie je možné zistiť presný čas spáchania skutku, je dátum len orientačný. Z toho dôvodu skutočný vek páchatel'a v čase spáchania skutku môže vykazovať odchýlky.

GRAF 4: počet odsúdených za jednotlivé drogové trestné činy v závislosti od vekovej kategórie (2018 - 2021).

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

Počet odsúdených vo vekovej kategórii do 18 rokov každoročne od roku 2018 klesal (TAB. 3). V roku 2021 oproti roku 2018 počet odsúdených vo veku do 18 rokov klesol takmer o polovicu. Rovnako klesal počet odsúdených vo vekovej kategórii od 18 do 25 rokov. Naopak, počet odsúdených vo veku od 36 do 50 rokov od roku 2018 narastal. Aj v prípade žien tvorí najpočetnejšiu kategóriu odsúdených veková kategória od 26 do 35 rokov (TAB 4.)

TAB. 3: počet odsúdených za drogové trestné činy v závislosti od vekovej kategórie za jednotlivé roky 2018- 2021.

vekové kategórie	2018	2019	2020	2021	počet odsúdených
do 18 rokov	60	67	56	33	216
od 18 do 25 rokov	373	377	349	315	1414
od 26 do 35 rokov	444	517	459	517	1937
od 36 do 50 rokov	208	264	263	341	1076
nad 60 rokov	23	23	26	23	95
Celkový súčet	1107	1248	1150	1228	4733

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

TAB. 4: počet odsúdených za drogové trestné činy v závislosti od vekovej kategórie podľa pohlavia (2018 - 2021).

vekové kategórie	Muž	Žena	počet odsúdených
do 18 rokov	199	17	216
od 18 do 25 rokov	1271	143	1414
od 26 do 35 rokov	1722	215	1937
od 36 do 50 rokov	987	89	1076
nad 60 rokov	83	12	95
Celkový súčet	4257	476	4733

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

1.5. TRESTANIE PÁCHATEĽOV DROGOVÝCH TRESTNÝCH ČINOV

Najčastejšie bol odsúdeným za niektorý z drogových trestných činov uložený len podmienený trest odňatia slobody bez uloženia primeraných obmedzení a povinností (bez uloženia iného trestu). Tento trest tvoril 23 % zo všetkých uložených trestov všetkým odsúdeným (TAB. 5). Priemerná dĺžka podmiennečne odloženého trestu odňatia slobody predstavovala viac ako 20 mesiacov (1 rok a 8 mesiacov). Celkovo bol podmienený trest odňatia slobody samostatne alebo v kombinácii s iným druhom trestu uložený až v 55 % prípadov. Ide o najčastejšie ukladaný trest za drogové trestné činy za obdobie rokov 2018 - 2021. Celkovo¹² však podmienený trest odňatia slobody má počas sledovaného obdobia (2018 - 2021) z hľadiska počtu osôb, ktorým bol tento druh trestu bez kombinácie s iným alternatívnym trestom uložený, najväčšie zastúpenie spomedzi všetkých trestov (vyše 40 %). V kombinácii s iným druhom trestu má podmienený trest viac ako 18 % zastúpenie.¹³

TAB. 5: najčastejšie uložené druhy trestov (samostatne aj v kombinácii s iným trestom) odsúdeným za drogové trestné činy (počet a podiel) za sledované obdobie 2018- 2021.

Trest uložený páchatelom	počet prípadov s uvedeným trestom	podiel na celkovom počte odsúdených
PO bez ulož.primér. obmedz. a povin.	1 081	22,8%
PO s probačným dohľadom	537	11,3%
NEPO so stred. s. s.	399	8,4%
NEPO s min. s. s.	395	8,3%
NEPO so stred. s. s. a prepadnutie veci	271	5,7%
NEPO s min. s. s. a prepadnutie veci	250	5,3%
peňažný trest (PT)	248	5,2%
PO s ulož. primer. obmedz.a povin. a PO s probáciou	229	4,8%
nevyplnené	223	4,7%
PO s probačným dohľadom a prepadnutie veci	151	3,2%
PO s ulož. primer. obmedz.a povin.	151	3,2%
PO bez ulož.primér. obmedz. a povin. a prepadnutie veci	110	2,3%
povinná práca (TPP)	88	1,9%
spolu	4133	87%

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

Druhým najčastejšie ukladaným trestom bol nepodmienečný trest odňatia slobody. Tento druh trestu bol samostatne alebo v kombinácii s iným druhom trestu uložený v 34% prípadov. Priemerná dĺžka nepodmienečného trestu odňatia slobody predstavovala takmer 64 mesiacov (5 rokov a 4 mesiace). Pri skúmaní štruktúry výmery nepodmienečných trestov, ktoré boli za obdobie rokov 2018 - 2021 uložené odsúdeným (nielen za drogové trestné činy), vyplynulo, že tresty vo výmere **do štyroch rokov** predstavovali podiel viac ako 85 % nepodmienečne

¹² Berúc do úvahy tresty uložené za všetky trestné činy spáchané v sledovanom období rokov 2018 - 2021.

¹³ Viď dátová analýza k Vybrané aspekty restoratívnej justície a alternatívnych trestov v novele Trestného zákona.

odsúdených.¹⁴ To znamená, že priemerná dĺžka uložených nepodmienečných trestov za drogové trestné činy, ktorá predstavovala viac ako 5 rokov, spadá do ostatných 15 %. Je preto možné konštatovať, že súdy ukladajú za drogové trestné činy v priemere vyššie tresty ako vo väčšine prípadov.

Dôležité je však vnímať priemernú dĺžku uložených nepodmienečných trestov jednotlivo za konkrétne drogové trestné činy (TAB. 6). Odsúdeným za § 172 Tr. zák. (týkajúci sa aj výroby, dovozu, vývozu, resp. kúpy, predaja a prechovávaní omamnej, psychotropnej látky, jedu alebo prekursoru, tzv. dílerstvo) bol uložený nepodmienečný trest v priemernej výške 79 mesiacov (takmer 6 rokov a 8 mesiacov). Zároveň ide o početne najviac zastúpený trestný čin spomedzi všetkých drogových trestných činov. Výmera trestov za tento trestný čin výrazne ovplyvňuje celkový priemer dĺžky nepodmienečných trestov. Jedná sa o trestný čin, za ktorý už v rámci základnej skutkovej podstaty možno uložiť trest na 3 až 10 rokov. Naopak, najnižšie výmery nepodmienečných trestov boli uložené za trestný čin podľa § 171 Tr. zák. (prechovávanie drog pre vlastnú potrebu), a to v priemere 19, 4 mesiacov (rok a 7 mesiacov). Za tento trestný čin je možné uložiť trest odňatia slobody až na 3 alebo 5 rokov v závislosti od množstva prechovávanej omamnej a psychotropnej látky.

TAB. 6: priemerná dĺžka nepodmienečných trestov, ktoré boli uložené páchatelom drogových trestných činov, s počtami odsúdených (2018- 2021).

§ Tr. zák	Priemer- dĺžka NEPO (v mesiacoch)	Počet odsúdených za daný trestný čin
§ 171	19,4	2224
§ 172	78,5	2457
§ 173	52,8	12
§ 174	40,3	84
celkovo	63,8	4730 ¹⁵

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

Do priemernej dĺžky uložených nepodmienečných trestov nebol zahrnutý nepodmienečný trest na doživotie. Ten bol uložený za sledované obdobie rokov 2018 - 2021 spolu 3-krát. Vo všetkých prípadoch nebol drogový trestný čin vykázaný ako najprísnejšie trestný. V prvom prípade¹⁶ bol trestný čin podľa § 171 Tr. zák. spáchaný v súbehu s vraždou a všeobecným ohrozením. V ostatných dvoch prípadoch išlo o rozsudok Špecializovaného trestného súdu, ktorý rozhodoval v spoločnom konaní o oboch obžalovaných zo zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák. Páchatelia boli zároveň odsúdení podľa §172 Tr. zák. (zahŕňa aj dílerstvo).¹⁷

Nepodmienečný trest odňatia slobody bol najčastejšie ukladaný samostatne alebo s trestom prepadnutia veci (TAB. 5). Trest prepadnutia veci bol samostatne alebo s iným druhom trestu uložený v 21% prípadov. Ukladanie trestu prepadnutia veci je v prípade odsúdených za

¹⁴ Pozri dátovú analýzu Vybrané aspekty restoratívnej justície a alternatívnych trestov v novele Trestného zákona (AC MS SR, apríl 2023).

¹⁵ Do počtu odsúdených neboli zarátané 3 prípady, kedy bol odsúdeným uložený trest odňatia slobody na doživotie, kedy sa ako dĺžka NEPO trestu zapíše číslo 999. Toto vysoké číslo nežiaduco ovplyvňuje priemerné dĺžky uložených NEPO trestov.

¹⁶ Rozsudok Okresného súdu Nitra sp. zn. 5Tk/2/2020 zo dňa 10. 11. 2020.

¹⁷ Rozsudok Špecializovaného trestného súdu sp.zn. 4T/36/2018 – 2 a 4T/36/2018 – 3.

drogové trestné činy vysoko nad priemerom. Prepadnutie veci celkovo tvorí nevelké percento z celkového počtu uložených trestov všetkým odsúdeným. Pohybuje sa na úrovni od 2, 7 % (rok 2018) do 3,8 % (rok 2021) ročne. Prepadnutou vecou je vo väčšine prípadov omamná látka a psychotropná látka. Peňažný trest bol uložený v takmer 7 % prípadov v priemernej výške takmer 560 eur.

V období rokov 2018 - 2021 možno sledovať zvyšovanie počtu uložených nepodmienečných trestov (TAB. 7). Od roku 2018 stúpol počet takýchto uložených trestov o takmer 50 %. V roku 2021 je možné vidieť oproti predošlému roku vyšší počet uložených trestov prepadnutia majetku. Čo sa týka podmiennečného trestu odňatia slobody, ten bol v roku 2021 ukladaný najmenej za 4 roky.

TAB. 7: vývoj ukladania jednotlivých druhov trestov za drogové trestné činy od roku 2018 - 2021 (počet).

DRUH TRESTU	2018	2019	2020	2021	
NEPO	323	399	398	473	
PO	650	711	636	624	
trest prepadnutia veci	174	255	263	281	
peňažný trest	92	76	77	69	
zákaz činnosti	43	77	57	75	
trest povinnej práce	17	23	29	33	
trest prepadnutia majetku	14	10	14	31	
trest domáceho väzenia	2	4	5	6	
trest vyhostenia	3	6	4	0	

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

Zaujímavým je pohľad na ukládanie trestov (podmiennečných vs. nepodmiennečných) za rôzne skutkové podstaty podľa jednotlivých paragrafov (TAB. 8). V prípade, že osoba bola odsúdená podľa § 171 Tr. zák. (neoprávnené prechovávanie omamnej látky, psychotropnej látky, jedu alebo prekursora pre vlastnú potrebu), až v 60 % prípadoch bol uložený podmiennečný trest odňatia slobody. Naopak, nepodmiennečný trest bol uložený v menej ako 20% prípadov. Zvyšných 20 % tvorili ostatné druhy trestov, teda alternatívne tresty.

V prípade, že bol páchatel' odsúdený podľa § 172 Tr. zák., ktorý zahŕňa aj tzv. dílerstvo, súdy uložili viac podmiennečných (49, 6 %) ako nepodmiennečných trestov (48, 8 %). Za trestný čin výroby, zadovážania alebo prechovávanie predmetu určeného na nedovolenú výrobu omamnej látky podľa § 173 bolo odsúdených za posledné 4 roky iba 12 ľudí. Z toho 7-krát bol uložený podmiennečný trest a 5-krát nepodmiennečný trest odňatia slobody. Za šírenie toxikománie podľa § 174 Tr. zák. bol vo väčšine prípadov uložený podmiennečný trest odňatia slobody (64 % prípadov) a v ostatných prípadoch nepodmiennečný trest odňatia slobody (32 %) alebo alternatívne tresty.

TAB. 8: počet a percentuálne vyjadrenie uložených podmiennečných a nepodmiennečných trestov odsúdeným za jednotlivé drogové trestné činy (§§171- 174 Tr. zák.) z celkového počtu uložených trestov od 2018 - 2021.

§ Tr. zák	PO	%	NEPO	%
§ 171 prechovávanie drog pre vlastnú potrebu	1365	61,3%	384	17,3%
§ 172 dilerstvo a prechovávanie drog	1220	49,6%	1199	48,8%
§ 173 výroba, zadováženie predmetu na výrobu drogy	7	58,3%	5	41,7%
§ 174 šírenie toxikománie	54	64,3%	27	32,1%

Zdroj: Analytické centrum Ministerstva spravodlivosti SR

1.6. RECIDÍVA

Recidivisti tvorili 37 % z celkového počtu odsúdených za drogové trestné činy v období od roku 2018 - 2021. Analytické centrum nedisponuje dátami o tom, o recidívu akého trestného činu sa jedná. Z toho dôvodu nie je možné povedať, či v prípade odsúdenia za trestný čin podľa §§ 171- 174 Tr. zák. išlo v prípade recidivistov o recidívu toho istého trestného činu (pravá recidíva), alebo iného trestného činu (nepravá recidíva). Tento druh kriminality nevykazuje vyššiu mieru recidívy u jeho páchatelov v porovnaní s recidívou odsúdených za ostatné trestné činy. Podiel recidivistov k prvotrestaným je v ostatných piatich rokoch približne v pomere 1/3 k 2/3 (37 % recidivistov k 63 % prvotrestaným), a to aj napriek tomu, že nominálne počet recidivistov v rokoch 2018 až 2021 medziročne klesal, čo však súvisí s tým, že v danom období klesal aj celkový počet odsúdených.¹⁴

Podmiennečný trest odňatia slobody v prípade, že odsúdeným bol recidivista, bol uložený len v 20% prípadov. To znamená, že ak súdy ukladali podmiennečný trest, v 80% prípadov ho uložili prvotrestaným. Naopak, nepodmiennečný trest odňatia slobody súdy vo väčšej miere ukladali recidivistom, a to až v 60 % prípadov. Nepodmiennečný trest bol uložený páchatelom, ktorí nevykazovali recidívu, v 40 % prípadov. Tento pomer sa vymyká štandardu, kedy z analýzy celkového trestania recidivistov vypláva, že nepodmiennečný trest odňatia slobody sa v 70% prípadov ukladá recidivistom a len v 30% prvotrestaným. Možno preto konštatovať, že trestanie drogových trestných činov je mierne prísnejšie ako „štandardne“.

1.7. OCHRANNÉ OPATRENIA

V takmer 70 % prípadov nebolo obvineným za drogové trestné činy uložené žiadne ochranné opatrenie. Ak už uložené bolo, najčastejšie išlo o protitoxikomanické liečenie, ktoré tvorilo 66 % zo všetkých uložených ochranných opatrení. Nasledoval ochranný dohľad,¹⁸ ktorý bol uložený v 50 % prípadov uložených ochranných opatrení. Súd však môže na základe § 51 ods. 4 písm. i) Trestného zákona odsúdenému na podmiennečný trest odňatia slobody uložiť

¹⁸ Podľa § 1 zákona č. 448/ 2002 Z. z. ochrannom dohľade účelom ochranného dohľadu je vytvorenie podmienok na zabránenie páchaniu trestnej činnosti zvlášť narušenými odsúdenými osobami a na dovŕšenie ich nápravy. S výkonom ochranného dohľadu sa začne po výkone trestu odňatia slobody (§ 5 zákona o ochrannom dohľade).

povinnosť podrobiť sa liečeniu závislosti od návykových látok, ak mu nebolo uložené ochranné liečenie. Vzhľadom na to môže liečenie závislosti prebiehať v podstatne väčšom množstve prípadov, avšak nie formou ochranného liečenia, ale uložením povinnosti podrobiť sa liečeniu závislosti.

ZOZNAM TABULIEK

TAB. 1: počet odsúdených za jednotlivé drogové trestné činy od roku 2018 - 2021.....	5
TAB. 2: počet odsúdených za jednotlivé drogové trestné činy v závislosti od vekovej kategórie (2018 - 2021).....	8
TAB. 3: počet odsúdených za drogové trestné činy v závislosti od vekovej kategórie za jednotlivé roky 2018- 2021.	9
TAB. 4: počet odsúdených za drogové trestné činy v závislosti od vekovej kategórie podľa pohlavia (2018 - 2021).....	9
TAB. 5: najčastejšie uložené druhy trestov (samostatne aj v kombinácii s iným trestom) odsúdeným za drogové trestné činy (počet a podiel) za sledované obdobie 2018- 2021.....	10
TAB. 6: priemerná dĺžka nepodmienečných trestov, ktoré boli uložené páchatel'om drogových trestných činov, s počtami odsúdených (2018- 2021).	11
TAB. 7: vývoj ukladania jednotlivých druhov trestov za drogové trestné činy od roku 2018 - 2021 (počet).	12
TAB. 8: počet a percentuálne vyjadrenie uložených podmienečných a nepodmienečných trestov odsúdeným za jednotlivé drogové trestné činy (§§171- 174 Tr. zák.) z celkového počtu uložených trestov od 2018 - 2021.	13

ZOZNAM GRAFOV

GRAF 1: počet odsúdených za jednotlivé drogové trestné činy od roku 2018- 2021.....	5
GRAF 2: počet odsúdených za drogové trestné činy podľa obvodov krajských súdov (2018 -2021).....	6
GRAF 3: najčastejšie vyskytujúce sa druhy omamných látok a psychotropných látok u odsúdených za drogové trestné činy (§§ 171- 174 Tr. zák.) od 2018 - 2021.	7
GRAF 4: počet odsúdených za jednotlivé drogové trestné činy v závislosti od vekovej kategórie (2018 - 2021).	9